

(Angela Moldoveanu și Gh. Moldoveanu), „Elemente de toponimie locală, Comuna Cîrligele” (Ion Budescu), „Aspecte ale revoluției din 1848” (Dumitru Huțanu), „Consecințele aplicării reformei agrare din 1864” (Georgeta Carcadia), „Focșanii în luptă pentru unitate națională” (Dumitru Huțanu), „Aspecte ale luptei împotriva ocupanților în anii 1916—1918” (Alec Lenco), „Unicul supraviețuitor de la cota 100” (Gh. Popa, Alec Lenco), „Aspecte locale ale înlăptuirii actului revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție, 1948” (Alexandru Temciuc).

A doua parte a volumului de *Studii și comunicări* privește et-

nografia și cuprinde următoarele contribuții: „Vrancea ca «țară» între celelalte” (Ion Chelcea), „Considerații privind arta lemnului în Vrancea” (Dumitru Huțanu), „Considerații istorico-etnografice asupra instalațiilor hidraulice de pe teritoriul județului Vrancea” (Jean Pavel), „Monumente de artă în lemn” (Lelia Pavel, Rodica Manoliu) și „Un motiv de artă populară vrinceană, *pomul vieții*” (Virginia Arbore).

Volumul se încheie cu două materiale, unul de *muzeologie* („Un mormint *in situ* din epoca bronzului” de Victor Bobi) și celălalt privind *conservarea* obiectelor de muzeu („Condițiile și formele bio-

degradării pieselor din lemn” de Lilișor Ivancea și Nicolae Ivancea).

Ceea ce caracterizează publicația Muzeului județean de istorie și etnografie Vrancea-Focșani este selecționarea temelor. De asemenea, calitatea studiilor și, mai presus de toate, rîvna și străduința ce se depun pentru a se continua la Focșani o *tradiție științifică* — ne gândim la „Milcovia”, la „Ethnos” — se impun atenției specialiștilor, ca și publicului mai larg interesat în cunoașterea istoriei și culturii noastre populare.

ION CHELCEA

I. Stănoiu, B. Bobîrnac, S. Copăcescu — „Fluturi din România”

198 pag. 59 planșe alb-negru, 32 planșe color. Editura Scrisul Românesc, Craiova 1979.

Apărută recent, o astfel de carte ar fi fost binevenită și necesară unei largi pătri de elevi, studenți și intelectuali care se ocupă de studiul fluturilor, dacă ea ar fi fost scrisă cu seriozitate, competență și probitate științifică. Dimpotrivă, lucrarea de mai sus, pe care am consultat-o cu viu interes, conține atât de multe erori de fond și formă încît atît începătorii cît și cunoscătorii în studiul fluturilor își pot da seama că este scrisă la un nivel științific foarte redus, conținînd nu numai sute și sute de greșeli de ortografie a denumirilor științifice sau a celor proprii, dar și numeroase inadvertențe, vădînd multă ignoranță, mai ales din partea primilor doi autori și o vădită lipsă de cunoștințe în ce privește progresul realizat în taxonomia mondială și în cercetările întreprinse în țara noastră în ultimii 15 ani, în acest domeniu, necunoscînd majoritatea importanțelor lucrări apărute, privind fauna de lepidoptere a României.

Încă din introducere, autorii prezintă numeroase date eronate privind cercetătorii care au studiat lepidopterele românești, încît ele frapază pe toți cei ce se ocupă cu studiul fluturilor din România. Nu este cazul a le enumera aici.

La pag. 8 se afirmă că „s-au impus cercetările, prof. I. Stănoiu, B. Bobîrnac și Vl. Olaru...” r lipsind principalii cunoscători ai lepidopterelor românești; dimpotrivă lucrările autorilor menționați surprind mai ales prin lipsa de cunoștințe entomologice de care dau dovadă și prin numeroasele greșeli ce cuprind cu bună știință. Din lista specialiștilor din țară sînt omiși principalii cercetători ai fluturilor din România, în schimb sînt trecuți unii care de multă vreme nu se mai ocupă cu studiul lepidopterelor, iar lucrările lor sînt destul de slabe, precum și alții care nici nu au publicat vreodată ceva despre lepidoptere.

În capitolele semnate de prof. I. Stănoiu, d-sea dă dovadă de multă lipsă de cunoștințe și atunci cînd caracterizează litoralul românesc sau Delta

Dunării. Astfel, după acest autor, „*litoralul românesc este reprezentat printr-o fișie de țărm lungă de 60 km, cuprinsă între Mangalia și Constanța*” (pag. 49). Cit privește Delta se afirmă că „*teritoriul ei este alcătuit din aluviuni sub formă de cordoane de nisip (hașmacuri), dune de nisip și plaur*” (pag. 72) — deci aici lipsesc bălțile, lipsesc grindurile fluviale și cele fluvio-maritime iar hașmacurile, care sînt fișiiile de pădure dintre dunele de nisip, sînt confundate cu cordoanele de nisip. Plantele acvatice: *Phragmites*, *Typha*, *Ceratophyllum*, *Lemna* etc. sînt trecute ca plante ierboase.

Analizînd lista speciilor caracteristice diferitelor zone, constatăm că prof. Stănoiu nu a studiat majoritatea lucrărilor ce se referă la fluturii din aceste zone, deoarece unele din cele mai importante și caracteristice specii lipsesc; în schimb sînt trecute specii care nu zboară în aceste zone sau care, fiind ubicviste, era normal să fie prezente și aici. Vom menționa cîteva cazuri surprinzătoare pentru Delta sau litoral: *Boarmia lichenaria*, *Colias myrmidone* (care zboară numai în cîteva locuri din Transilvania), *Melitaea* (în loc de *Mellicta*) *athalia*, *Hyponphele lycaon*, *Dioryctria splendidella*, *Trachysmia rigana* etc. Culmea o reprezintă menționarea lui *Catoprtria radiella* (p. 95) care este un fluture montan-alpin, iar o specie cu numele de *Lycaena coeruleumpunctata* nici nu există.

Autorii nu știu că *Hadena basilinea* este un sinonim junior al lui *Apamea sordens*, citindu-le ca specii aparte. Ei nu cunosc nici regulile internaționale de nomenclatură, termenul de subspecie fiind scris peste tot s.sp. în loc de ssp. iar formele (aberațiile) sînt considerate subspecii: *Apatura ilia clytie*, *Araschnia levana prorsa*, *Plebejus argus aegon* (cînd *aegon* este în realitate un sinonim al lui *argus*), *Zygaena ephialtes medusa*, utilizînd nomenclatură ternară. Multe specii care în țară se întîlnesc numai ca subspecii, deosebite de cele ale Europei

Centrale, sint trecute greșit, ca existind în rasa lor nominativă.

Autorii utilizează denumiri de genuri sau de specii de mult abandonate ca: *Hyponomeutidae* și *Hyponomeuta* — în loc de *Yponomeutidae* și *Yponomeuta*; *Pararge ageria egerides* în loc de *P. ageria tircis*, *Cerostoma* în loc de *Ypsolophus*; *Aglossa cuprealis* este trecută la fam. *Pyrallidae* (p. 97) în timp ce *Aglossa signicostalis* este trecută la fam. *Pyraustidae* (p. 98), deși ambele specii aparțin aceluiași gen etc.

Clasificarea lepidopterelor este eronată și conține multe greșeli, clasificarea actuală fiind mult diferită de cea utilizată de autori. Nu dau chei de genuri și specii încît, ca să poți determina o specie după diagnozele neclare și incomplete din lucrare, orice amator trebuie să cunoască anticipat măcar din ce familie sau gen face parte exemplarul pe care vrea să-l determine. Diagnozele de determinare sînt 80% incomplete ex. *Lybithea celtis*, *Lemonia balcanica* etc. sau cu multe greșeli, de exemplu *Zenodoxus myrmosaeformis* sau speciile de *Pterophoridae*; *Arctornis lenigrum*; ba mai mult, aceste diagnoze adesea te trimît la figurile de pe planșe, unde în realitate sînt arătate alte specii. Ne întrebăm cum vor putea să determine fluturii elevii, studenții, profesorii și toți cei interesați.

Bibliografia menționată este departe de a reprezenta publicațiile privind fauna de lepidoptere a României (lista lor numără peste 800 titluri), fapt ce reliefează și mai mult lipsa de informare a autorilor care nu cunosc literatura de specialitate la zi. Lucrarea se dovedește a fi fost scrisă în așa mare grabă încît autorii nici nu și-au corectat șpalturile, fapt pentru care apar sute de greșeli, iar limbajul folosit adesea este neștiințific și chiar pueril: „semne bordate, oglindită, gri ca șoarecele, alb pînă la osul, cu spuzală violacee, aripi castanii uleioși, semnul inelar, cîmp radicular, bandă albă de 2 ori desfăcută, vîrfurile primei pene” etc.

Ilustrația este sub orice critică, ea conține 48 planșe alb-negru cu figuri copiate din diferite lucrări străine, în majoritate inutilizabile și atît de prost tipărite încît mai mult pe ghicite s-ar putea identifica unele specii, dar și aceasta numai dacă cel interesat va avea șansa ca ele să fie corect

denumite, deoarece pe multe planșe parte din specii nu corespund numirilor. La mai multe denumiri se reactualizează sinonimii sau subgenurile sînt folosite drept genuri; ba mai mult autorii necunoscînd speciile care zboară la noi în țară, figurează o serie de specii care nici nu pot exista la noi, dar despre care naiv spun „poate că vor fi întîlnite de către amatori și să poată să le identifice”. În ce privește planșele color acestea sînt și ele sub orice critică. Imprimare adesea în culori necorespunzătoare, au multe specii greșit determinate autorii utilizînd o serie de fotomontaje incorecte, cu fluturi gata preparați așezați pe plante care de multe ori nu corespund cu mediul în care trăiește specia. Este inutil să enumerăm aici greșelile de determinare de pe planșele 59, 60, 63, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 73, 76 etc. Voi menționa ca ex. numai greșelile de pe pl. 59. De asemenea în fig. 4 de pe pl. 66 unde este un fotomontaj fals, care arată lipsa de cunoștințe a autorilor, montînd pe o ilustrată color, cu o vedere de pe litoral, un *Limenitis*, gen care nici nu se întîlnește în Dobrogea litorală, ca să nu mai vorbesc că nu este *L. camilla* ci *L. reducta*. Lipsa de cunoștințe a autorilor se vede și în următorul exemplu de pe pl. 71 fig. 6, care poartă numele de *Lycaena dispar rutilus* (ceea ce este corect), pentru ca pe pl. 73 fig. 4 aceeași specie să fie denumită *Thersamonis dispar rutilus* iar pe pl. 77 fig. 1, care este un ♂ al aceleiași specii, să poarte numele de *Heodes virgaureae*.

Față de marele volum de greșeli de fond, de imposibilitatea de a servi ca determinant, nici după diagnoze și cu atît mai puțin după planșe, ea nu va putea servi la cunoașterea fluturilor din România, nici elevilor, studenților, profesorilor și nici lucrătorilor din agricultură și silvicultură. Dimpotrivă, ea va crea confuzie și derută în rîndul celor neavizați, contribuind la compromiterea științei și tiparului românesc, constituind o sfidare la adresa celor ce se străduiesc cu trudă, să înalțe știința românească pe culmi cît mai înalte. Nădăjduiesc că autorii nu vor mai scrie astfel de lucrări neutilizabile din punct de vedere științific.

dr. doc. AURELIAN POPESCU-GORJ

SUMAR • CONTENTS • SOMMAISE • СОДЕРЖАНИЕ

- 3 IULIAN ANTONESCU, Ziua internațională a muzeelor — 18 mai 19 0
- 4 ANGHEL PAVEL, Festivalul național „Cîntarea României”
Le festival national „Ode a la Roumanie”
The national festival „Ode to Romania”
Национальный фестиваль «Воспевание Румынии»

PEISAJ MUZEISTIC JUDEȚEAN

- 7 RADU POPOVICI, Patrimoniul cultural național și problemele ocrotirii sale în județul Dolj

Le patrimoine culturel national et sa protection dans le département de Dolj
National cultural patrimony and its protection in Dolj District
Национальный культурный патримоний и проблемы его охраны в уезде Долж

2050 ANI

- 16 dr. LUCIAN ROȘU, Premise ale constituirii statului centralizat dac
Prémises de la fondation de l'Etat centralisé dace